

ENERGIDEPARTEMENTET
Postboks 8148 Dep
0033 OSLO

Deres ref: 24/3009
Vår ref: 2024/320082
Dato: 12.03.2025

Høringssvar om strategisk konsekvensvurdering av vindkraft til havs

Vi viser til høringa av strategisk konsekvensvurdering av vindkraft til havs. Siden vindkraft-anlegg antakelig kan påvirke velferden for dyr, ønsker Mattilsynet som direktorat for dyrevelferd å komme med noen prinsipielle innspill i saken.

Innspillene våre kan forhåpentligvis fungere som veiledning om dyrevelferdsloven og betydninga av dyrevelferd som hensyn i saker om inngrep i naturen.

Dyrevelferdsloven gjelder dyr som påvirkes av inngrep i naturen

Ifølge dyrevelferdsloven § 2 gjelder loven alle «forhold som påvirker» dyrevelferd, også inngrep i naturen. Loven omfatter velferden for virveldyr, tiftokreps, blekkspruter og honningbier.

Dyrevelferdsloven gjelder uansett om dyret er eid og holdt av mennesker eller lever vilt i naturen.

Dyrevelferd handler om hvordan det enkelte dyret har det, og hvilke belastninger dyret blir utsatt for. I forbindelse med dyrevelferd er det av mindre betydning om dyret tilhører en trua art eller ikke. I dyrevelferdsloven ivaretas altså hensynet til dyret som individ, mens dyret i sammenheng med naturmangfoldsloven primært representerer arten og populasjonen.

Inngrep i naturen kan påvirke velferden for både husdyr og viltlevende dyr. Vindkraftanlegg vil antakelig kunne påvirke velferden for fugler og flaggermus. Men dyr kan også påvirkes av selve utbygginga og av forholdene rundt anlegget på bakken eller i sjøen. Vindkraftanlegg til havs må antas å kunne påvirke velferden for både trekkfugler, sjøfugler, flaggermus, sjøpattedyr, fisk og andre akvatiske dyr.

Ansvar for inngrepet gir ansvar for dyrevelferden

Personer eller virksomheter som har ansvaret for inngrep i naturen, skal sørge for at dyra i naturen blir behandla godt, og at dyra blir beskytta mot fare for unødige belastninger. Dette følger av dyrevelferdsloven § 3 annet punktum. Plikten gjelder både i forbindelse med at inngrepet blir utført, og videre når anlegget er etablert og i drift.

Den ansvarlige må vurdere risikoen og gjøre det som er nødvendig for å håndtere risikoen. For å kunne vurdere risikoen må den ansvarlige utrede hvilke dyr som kan få velferden påvirket av inngrepet, og hvilke belastninger inngrepet kan innebære for dyra. Så må den ansvarlige finne hvilke tiltak som er gjennomførbare og hensiktsmessige for å beskytte dyra mot risikoen.

Den ansvarlige for inngrepet må ha nødvendig kompetanse til å gjøre risikovurderinga og velge riktige beskyttelsestiltak. Dette påbudet om kompetanse følger av dyrevelferdsloven § 6 første ledd annet punktum. Det nevnte utredningsarbeidet bør gi den ansvarlige en slik innsikt og kompetanse.

Vi nevner også hjelpeplikten i dyrevelferdsloven § 4 og varslingsplikten i § 5 annet ledd. Disse bestemmelsene må virksomheten som driver anlegget, kjenne til og etterleve.

Mattilsynet bør være obligatorisk høringsinstans i saker om inngrep i naturen

Som forvalter av dyrevelferdsloven bør Mattilsynet kobles inn i saker om inngrep i naturen. Det gjelder fra store prosjekter som etablering av havvindanlegg til mindre inngrep i kommunene.

Den ansvarlige for inngrepet i naturen skal ifølge naturmangfoldloven § 15 unngå «*unødig skade og lidelse på viltlevende dyr og deres reir, bo eller hi*». Bestemmelsen henger sammen med og må tolkes i lys av dyrevelferdsloven § 3.

I forarbeidene¹ til dyrevelferdsloven står det at «*[v]ed planlegging av større godkjenningsspliktige inngrep i naturen og anlegg m.m. kreves utredning av konsekvenser for miljø, naturressurser eller samfunn [...] Dyrevelferdsmessige hensyn er et av flere forhold som naturlig vil inngå i en slik konsekvensutredning etter innspill fra relevant fagmiljø i forbindelse med høring av plan- eller utredningsprogram.*»

Naturmangfoldloven og dyrevelferdsloven er komplementære med ulike vurderingsprinsipper, men begge er forpliktende og skal anvendes parallellt. Når naturinngrep vurderes kun fra et naturmangfoldsperspektiv, er det fare for at hensynet til enkeltindivider overses.

I denne saken burde Mattilsynet ha vært med i referansegruppa og stått på høringslista. Vi forventer å bli involvert i fortsettelsen.

Dyrevelferden i forbindelse med havvindanleggene må utredes nærmere

Av konsekvensvurderingen framgår det at det er behov for mer kunnskap om konsekvensene for dyr i denne saken. Denne slutningen er basert på miljømessige vurderinger. Mattilsynet mener behovet for bedre utredning av de dyrevelferdsmessige konsekvensene også er til stede.

Det kan være nødvendig å gjøre forsøk med viltlevende dyr for å vurdere konsekvenser for bestandstørrelse og enkelt dyr. Det er Mattilsynet som eventuelt tillater slike forsøk.

Med hilsen

Bjørnar Stavenes
seniorrådgiver

Nina Brogeland Laache
seksjonssjef

Dokumentet er godkjent elektronisk / This document has been electronically approved

¹ Ot. prp. nr. 15 (2008-2009) punkt 2.2.13.4

Kopi til:
LANDBRUKS- OG MATDEPARTEMENTET
NORGES VASSDRAGS- OG ENERGIDIREKTORAT (NVE)